

המוצא תפילין פרק עשירי עירובין

צו.

עין משפט
נר מצוה

יג א מ"י פ"ט מהלכות
שבת הלכה כ' סגן ללוח
סה טו"ש ח"י ס"א
ספיק מנ:
יד ב מ"י פ"ב מהלכות
תפילין הלכה י' סגן
עשין כב טו"ש ח"י ס"ב
לט ספיק ט:
זג ג ד מ"י פ"ט מהל'
שבת הלכה כ' כד
סגן ללוח סה טו"ש ח"י ס"ב
ס"א ט"א ספיק מנ:

רבי ניסים גאון

אבי אמר רבי יהודה
לטעמיה דאמר עניבה
קשירה מעליה היא.
איתה הא דר' יהודה
במסכת שבת בפרק אלו
שפרין חבל דלי שפסק
לא היה קשורו אלא
ענבו. ר' יהודה אומר
כורך עליו פגודה או
ספקיא ובלבד שלא
יענבו. ואמרי קסבר ר'
יהודה עניבה כולה קשירה
היא. ואיתא גמי בפרק אור
לארבעה עשר. הא מני
רבי היא דאמר בתרי זימני
הייא חזקה. יציק דברי
רבי (במסכת) (הבוספתא)
שבת בפרק ט"ז נישאת
ליאשון ומת, לשיני ומת,
רבי לשישי לא תישא דברי
רבי. ואיתא בגמ' דיבמות
בפרק הבא על יבמתו,
ובמסכת גיטין בפרק
האשה שהיא עושה
צרכיה.

רבינו הגנאל

ר"ן סבר בישנות מותר
דכלי האי לא טרח אלא
בחדשות טרח. ר' מאיר
סבר אפילו בחדשות לא
טרח. והשתא אמר רבי אבהו
והשתא אמר ר' זינא
אלו הן ישנות כל שיש
בהן רצונות ומקושרות,
אמרי מקושרות. אמר
משמיה דרב קשר של
תפילין הלכה למשה
מסיני. אמר רב נחמן
וגייהו לבר. (ואי איכא
למיר דעניב להו כעין
קשירה דיהוה. אמר רב
חסדא זאת אומרת עניבה
ספלה בתפילין. אמר רב
הואילוק חזקה תפילין כו',
ואוקימנא בדובין מהו
גברא, ובעיני עד (דמנחם)
(דמתמחן) בשל יד ויבשל
ראש. והא דחני בר כהנא
בתפילין בודק שתיים בשל
ראש, אוקימנא לוי דאמר
בתרי זימני הוי חזקה.
ומודה ר' בבבתי דמתרי
תלתא זבין, הלכך צריך
לבדוק בכל צבת שתיים,
נדקתי סיפא וכן צבת
שני וכן צבת שלישי ואפי'
רביעי ואפילו חמישי דינם
שוין, והאי דקתי שלישי
לאפוקי מר' חזקיה, ואפילו
רביעי ואפילו חמישי
הכי דייניהו. מצאן צבתי
או כריכות אמר רב
יהודי כו' מחשיך עליהן
ומביאן, כולן כאחת,
ובסכנה מכסן והולך לו.
אוקימנא במה דברים
אמורים בסכנת גויים
כגון שמר, אבל בסכנת
לטיים, מוליכין פחות
פחות מארבע אמות,

אמר רב חסדא זאת אומרת עניבה פסולה בתפילין. תימה וכי לא ידע רב חסדא דלר"י עניבה קשירה מעליה היא כדקאמר אביי וי"ל דניחא ליה לזאוקייהו מתני' דלמאן דאמרי דלר"י שריא כרצון דר"י דלמרי לאו קשירה הוא אי נמי דקסבר אפילו לר"י שריא עניבה דסתמא דעתיה להמיר ולעשות קשר גמור בחול כדפירשמי לעיל: **אביי** אמר ר"י **למעמיה** כו'. ורבי מאיר דשרי צדשות קסבר דללו קשירה היא ומימיה דבעיא היא צריש אלו קשרים ^ה אם עניבה לר"י קשירה היא אם לאו וקאי בתיקון ורומר ר"י דהתם דדמיאדק והכא כלל מיהדק וקלמ נראה דהלכה כר"י דעניבה קשירה היא מדמסק אביי דרבי יהודה לטעמיה וסמך מתניתין אמאי כרבי יהודה מיהו מדפריך סתמא דהש"ס צפישטות ולעניבה מיענב משמע דלן הלכה כר' יהודה ומכאן אר"י דלן לר"י ככל יוס להמיר קשר תפילין ולחזור ולקשור צעשה שמינתין ^ה כגון שהיה אומר רבינו אליהו דא"כ חדשות אמאי אסר קשר של משום קשירה הא לא הוי קשר של קשירה ומה שהביא רבינו אליהו ראיה מדאמר בסוף הקומץ רבה (נמנות 97 לה): תפילין מאימתי מצריך עליון משעת הנחה עד שעת קשירה לאו היינו קשירה ממש אלא קשירה דהתם (מנה 97 טו): וכן קשורה זו ככלל ^ה (ע"ג 97 ה):

קשר של תפילין ה"ל"מ. פי' בקונטרס ה"ל"מ היאך הוא עשוי שדומה לל"מ וצתפירתו עשוי כמין ש"ן ורועה קצועה צהס ורשעה כפוף ודומה ליו"ד הרי שדי ואין נראה לר"י דלן ה"ל"מ אלא ה"ש"ן כלל דמשמע צפרק צמה מדליקין (שבת 97 כח): דקאמר אלא הא דמי רב יוסף לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור צמה טהורה כלל ^ה מלמען שהיה תורת ה' צפיק מן המותר צפיק למאי הלכתא וקאמר לשי"ן והאמר אביי ש"ן של תפילין ה"ל"מ והשתא אלא לרצועותיהן ולא פריך מד' ויו"ד משמע דלן קדושה אלא צשי"ן כלל והיא דווקא הלכה ולא מצינו צשום מקום שהיא הקשר קרוי ד' ^ה: **וגייהו** לבר. פי' ר"י דלקשר קאי כמו שפי' צערוך נוי הקשר יפנה ללד חוץ אותו לל שרלאה כעין ד ולהכי מיימי לה הכא ^ה: **הלכות תפילין ממי שאינו מומחה וכו'.** תימה דצפרק הסבלת (נמנות 97 מנ): תניא תפילין יש להן צדיקה ואין יקחין אלא מן המומחה ואין לומר דכלל צדיקה קאמר דלן יקחין אלא מן המומחה דהא קמיני סיפא ספרים ומזוות יש להן צדיקה ויקחין מכל אדם ואורי' דהתם לכתחלה קאמר דלן יקחין אלא מן המומחה שלא יטכר לקרוע כל התפר ולבודקן ואיכא ציון תפילין ואיכא נמי למימש שמא יתעלל לטרוד לבודקן ויסמוך להניחן כלל צדיקה לנודק שעה והכא איירי דבעיד שכתר לקח או כגון שאינו מואל מומחה לקנות ממנו: ^ה **מצאן** צבתים או כריכות מוחשיך ע"ייהו. תימה צדשות נמי דאי אפשר לקשור אמאי לא יטכר להחשיך עליהן משום ציון תפילין יש לומר דצישנות דווקא דחזי להכניס וזו עשו תקנה אפילו כשהן מרובין ואין כלות שקיעת החמה:

אחד חדשות ואחד ישנות דברי רבי מאיר רבי יהודה אוסר בחדשות ומתיר בישנות אלמא מר סבר טרח איניש ומר סבר לא טרח איניש: (שיצ"י עצי"י סימן): והשתא דתני אבהו דשמואל בר רב יצחק * אלו הן ישנות כל שיש בהן רצונות ומקושרות חדשות יש בהן רצונות ולא מקושרות דכולי עלמא לא טרח איניש ולעניבניהו מיענב בתפילין אביי אמר ^ה רבי יהודה למעמיה דאמר עניבה קשירה מעליה היא טעמא דעניבה קשירה מעליה היא הא לא הכי עניב להו ^ה והאמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב קשר של תפילין הלכה למשה מסיני הוא ואמר רב נחמן וגייהו לבר דעניב להו כעין קשירה דידהו אמר רב חסדא אמר רב = הלוקה תפילין ממי שאינו מומחה בודק שתיים של יד ואחת של ראש או שתיים של ראש ואחת של יד מה נפשך אי מחד גברא קא זבין לבדוק או שלש של יד או שלש של ראש אי מתרי תלתא גברי זבין כל חד וחד ליבעי בדיקה לעולם מחד גברא זבין ובעיני דמיתמחי בשל יד ובשל ראש איני והא תני רבה בר שמואל בתפילין בודק שלש של יד ושל ראש מאי לאו או שלש של יד או שלש של ראש לא שיש מהן של יד מהן של ראש והתני רב כהנא בתפילין בודק שתיים של יד ושל ראש הא מני רבי היא דאמר ^ה בתרי זימני הוי חזקה אי רבי אימא סיפא וכן בצבת השני וכן בצבת השלישי ואי רבי שלישי מי אית ליה מודה רבי בצבתים דמתרי תלתא גברי זבין אי הכי אפילו רביעי נמי ואפילו חמישי נמי אין הכי נמי והאי דקתני שלישי לאפוקי מחזקה ולעולם אפילו רביעי וחמישי נמי: מצאן צבתים או כריכות וכו': מאי צבתים ומאי כריכות אמר רב יהודה אמר רב הן צבתים הן הן כריכות צבתים ^ה זווי זווי כריכות דכריכין טובא: מחשיך עליהן ומביאן: ואמאי לעיילניהו זוג זוג אמר רב יצחק בריה דרב יהודה לדידי מיפרשא ליה מיניה דאבא ^ה כל שאילו מכניסין זוג זוג וכלות קודם שקיעת החמה מכניסין זוג זוג ואי לא מחשיך עליהן ומביאן: ובסכנה מכסן והולך: והתניא ^ה ובסכנה מוליכין פחות הא בסכנת נכרי הא בסכנת לסטים ^ה

אחד חדשות. שאין אדם טורח: והשתא דמי אנו דשמואל דהאי חדשות כשיש בהן רצונות ואין מקושרות כעין קשר של תפילין העשוי כמין אומיות וכן הוא קצוע תמיד אלמא טעמא משום קשר הוא דקשירה אב מלאכה ואסור לקשור צעשה קשר של קיימא: **ד"ע** לא טרח. לטעמא דחדשות לאו משום ספק קמייעא הוא ואי ר' יהודה לטעמיה. צפרק אלו קשרים (שבת 97 ק"ג). חבל דלי שנספק כורך עליו פגודה או פסיקיא וכלל צל לא יענבו אלמא טעמא משום דקשירה הוא ומייצין עליה משום אב מלאכה: הא לאו הכי עניב צתמיה: הלכה למשה מסיני. היאך הוא עשוי שדומה לל"מ וצתפירתו עשוי כמין ש"ן ורועה קצועה קצועה צהס ורשעה כפוף ודומה ליו"ד הרי שדי: וגייהו. אותו היכר האומיות: לנכ. לחון שאינס כלפי התפילין צין הצמים אלא כנגד מרלית העין לפי שנאמר ביה"ט ואלו וגו' ותניא ^ה ר"א הגדול אומר אלו תפילין של ראש: ולוקה ספילין. הרבה יחד ולחזור למוכרן ולוקחן ממי שאינו מומחה: בודק שמים של יד ואחס של ראש. וכיון דהחזוק צשלש הוה מומחה ולוקה השאר כלל צדיקה: מה נפשך. מאי דעתך אי קיס לך דגברא דמזון תפילין טובא מחד גברא זבין להו והאי מוכר נמי מחד גברא קננהו: לנדוק שלש צל יד או שלש צל ראש. ותסגי ליה צהכי להתחזק בצולהו: כל חד וחד נמי. כל תפילין ותפילין דשמה מי שמכר לו את אלו לא מכר את אלו: רבי היא. במסכת יבמות (97 טד): הוא דלמיר בתרי זימני הויא חזקה נשאת לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא: וכן צצנה השני. אם יהיו לו צצמים הרבה וכלל צנת תפילין הרבה. קא סלקא דעמיה דהכי קאמר צדק צצנת הראשון שני תפילין החזוק כל אותו צנת וכן צשני החזוק גם הוא וכן צשלישי וכיון דהחזוק צשלש צצמים כשרין החזוקו כל הצצמים ואין לר"י עור לנדוק כלום: מודה רבי צצמים. דלן אחד מוחזק צשל חצירו שדך ליקח צנת אחד מאיש זה וצנת אחד מאיש אחר. לטון צנת כמו שול תשולו לה מן הצצמים (רות 3): לאפוקי מוחזקה. לאשמועינן דאע"ג דבעלמא תרי הוו חזקה צצצמים לית ליה לרבי חזקה מדתני שלישי וגלי' ציה והוא הדין כלולם: זווי זווי. של ראש ושל יד קשוין יחד וכן הרבה קשרי זוג צצנת אחת: דריכין טובא. כי הדדי ואין צ' צ' קשורים: ואי לאו שאינס כלות קודם שקיעת החמה דהואיל והוא צריך לטרוד ולחזור משתחשך מחשיך כעשוי עליהם ויטלו יחד: מוליכין כולם פחות פחות מר' אמום. קודם שיגיע לארבע אמות יעמוד לפוש וחוזר והולך פחות פחות מארבע אמות וכן תמיד דהשתא כל זמנא הויא עקירה והנחה ואין כאן העברה ארבע אמות יחד: צפננה עובדי גלולים. דמנצו להו לתפילין מוליכין: צפננה ליטעיים. ישראל דקטלי ליה משום ממונו ולתפילין לא מצוו להו מכסן: הכי משום ציון תפילין יש לומר דצישנות דווקא דחזי להכניס וזו עשו תקנה אפילו כשהן מרובין ואין כלות שקיעת החמה:

א) (סוכה לג: וש"ן),
ב) נמנות לה: א) דיבמות
טו. סד: כחפז מנ: צ"מ
קו: סנהדרין פ"א:
ד) [ברא"ש א"א ח"י ז"ח],
ה) [דברים כח], ו) [צרכות
ו], א) כ"א: מדמי שלשה
דגלי, ח) [שבת 97 ק"א]:
ט) [וע"ש מ"ס צרכות ו].
ד"ה חלו וכו' (י) [וע"ש מ"ס
נמנות לה: ד"ה וגייהו וע'
צ"י רש"י דהא דהתם],
ס) [שי"ן צמשה דלגלי לה].

הגהות הבה"ח

א) ת"ח ד"ה אבי וכו'
צעשה שמניחין כמו
שהיא אומרת: ב) ד"ה קשר
וכי אלא עור הנהו טכור
לנכד למאי הלבחא
לתפילין [תפילין]
בהדיא כתיב בה למען
שהיה מות ה' שפך מן
המזר צפין וקאמר אלא
לערוך ופרך והאמר אבי
ש"ן:

הגהות מהר"ב

א) רש"י ד"ה דכ"ל
עלמא וכו' דטעמא
חדשות לאו משום ספק
קמייעא אלא טעמא
חדשות מפני שאין
מקושרות ואסור לקשורן
צשבת וחס מנחין כלל קשר
אין זה דרך מנצח חזול
והי ליה משאי ר"מ דשרי
חדשות משום דל"ל
דמותר לקשורן צשבת קשר
שאינו של קיימא צקשר
מחוזה עכ"ל הי"ט
ועי' גרף הקודם צבת'
ד"ה וי אדם טורח וכו'
ד"ק:

מוסף רש"י

קשר של תפילין. שמים
הרצועות על ראש צעין
שהיא דל"מ כדי שיהא שדי
נראה עליהן דשי"ן נראה
צקמת צית חלונה שכלל
הקף כעין ש"ן ודל"מ
נראה צקשר יו"ד נראה
צחמות של יד ענין רצועה
קטנה ורשעה כפוף מעט
כעין יו"ד (נמנות לה).
וגייהו לבר. השם היא
נראה נמנות. לטון אחר
וייסי' של רצועות, סן
חלוקות מלד אחר וצנועות
שמורת והא נגייהו, לנכ
(נמנות לה. יעיי"ש).